

Motion till riksdagen

1989/90:Ub665

av Maud Björnemalm m.fl. (s)

En professur till Örebro i forskning kring socialförsäkring och rehabilitering

Utslagning från arbetslivet i form av långtidssjukskrivningar och förtidspensioneringar har ökat under senare år och har blivit ett stort problem för den enskilde, för arbetslivet, för socialförsäkringen, för vården och för samhälls-ekonomi. Antalet förtidspensionerade är idag ca 350 000 vilket är nästan en fördubbling på 20 år. Sjukpenningförsäkringen betalar ut ca 25 miljarder kronor per år, arbetsskadeförsäkringen ca 5 miljarder och förtidspensioneringen ca 18 miljarder.

Flera utredningar har uppmärksammat problemet och med samordnade insatser från ansvariga myndigheter kommer nu att ske en rad åtgärder. En rapport från finansdepartementets expertgrupp för studier i offentlig ekonomi (1987) krävde en bättre integrering av sjukvård och socialförsäkring. Landstingsförbundets programskrift om landstingen inför 90-talet tog upp förslag i samma riktning. Rehabiliteringsberedningen har mycket tydligt förordat att både arbetsliv och sjukvård på ett mer aktivt sätt bör delta i rehabilitering och förebyggande av arbetssjukdomar. Arbetsmiljökommissionen tar också upp dessa frågor liksom den nyligen tillskapade arbetslivsfonden.

Nya och förändrade arbetsformer inom rehabilitering och socialförsäkring kommer att kräva en betydligt bättre samordning och en mer aktiv inställning till tidiga insatser och mer satsning på förebyggande åtgärder. Förändringsarbetet kommer i sin tur att ställa stora krav på kunskapsuppbyggnad, utbildning och utvärdering.

Ett problem är att forskningen inom socialförsäkringsområdet och rehabiliteringen fortfarande, trots vissa satsningar under senare år, är svåröverskådlig, svag och splittrad.

I rehabiliteringsberedningen föreslogs en förnyad satsning på forskning inom området med en särskild professur i socialförsäkringsforskning. Många remissinstanser har stött detta förslag och flera har särskilt pekat på det önskvärda att forskningen byggs ut med inriktning mot rehabilitering.

I Örebro finns redan en basstruktur som kan tjäna som grund för en forskning inom socialförsäkring och rehabilitering på tvärvetenskaplig grund och med anknytning till praktiskt samarbete. En betydande utbildnings- och forskningserfarenhet inom området finns också redan etablerad.

Regionsjukhuset är väl utbyggt med medicinsk specialistkunskap med bl.a. kliniker i yrkesmedicin och rehabilitering.

Landets enda socialmedicinska avdelning utanför universitetssjukhusen finns i länet.

Högskolan har en samhällsvetenskaplig profil.

En aktiv försäkringskassa med intresse för utvecklingsarbete inom rehabiliteringsområdet finns.

Företagshälsovården är väl utbyggd.

Primärvården är aktiv och omstruktureras mot förebyggande arbete.

Statistiska centralbyrån har en betydande del av sin verksamhet förlagd till Örebro och har en stor kompetens att arbeta med statistiska frågor och registerfrågor.

Länets demografiska och arbetsmarknadsmässiga struktur ger ett gott underlag att forska inom många väsentliga frågor i socialförsäkringen.

Samarbete mellan högskola, sjukvård, försäkringskassa, länsarbetsnämnd och arbetsmarknadens parter är väl utvecklad.

Inom "Lokaprojektet" drivs forskning inom rehabilitering, ett särskilt kunskapscentrum för belastningsskador byggs upp vid Regionsjukhuset. Flera forskningsprojekt inom socialförsäkringsområdet drivs ute i primärvård och företagshälsovård.

Högskolan i Örebro har i samarbete med försäkringskassa och landsting organiserat och genomfört landets första högskoleutbildning i försäkringsadministration.

Till denna utbildning finns en referensgrupp knuten, där representanter från högskola, försäkringskassa, landsting, länsarbetsnämnd och arbetsmarknadens parter ska svara för att vidareutveckla undervisningen inom området.

Det finns således goda förutsättningar att förlägga en professur i forskning inom området socialförsäkring-försäkringsmedicin-rehabilitering till Örebro.

Forskningsområden som bör tas upp är studier av hur olika typer av socialförsäkring och omfördelning av resurser mellan sektorer påverkar sjukskrivningsmönster, hur kunskaper från socialförsäkring och arbetsskadeförsäkring kan användas i förebyggande syfte och hur en aktiv rehabilitering kan byggas upp. Till professuren bör också knytas ansvar för utbildning till personal inom socialförsäkring, arbetsliv och vård.

Professur med tillräckliga kringresurser för att bygga upp en forskningsverksamhet bör placeras vid institution som bedriver aktivt rehabiliteringsarbete, t.ex. vid ett centrum för rehabiliterings- och socialförsäkringsfrågor eller vid lämplig klinik vid Regionsjukhuset. Forskningen bör utvecklas på en tvärvetenskaplig grund. Innehavaren av professuren ska kunna rekryteras från medicinsk, beteendevetenskaplig eller samhällsvetenskaplig grundkompetens.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motio-

nen anförts om en professur i forskning inom området socialförsäkring och rehabilitering till Örebro.

Mot. 1989/90
Ub665

Stockholm den 24 januari 1990

Maud Björnemalm (s)

Sture Ericson (s)

Rosa-Lill Wählstedt (s)

Håkan Strömberg (s)

Ulla Berg (s)